

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

"ยาขอบ" (โชติ แพร่พันธุ์) เป็นนักเขียนที่มีชื่อเสียงรุ่งโรจน์ที่สุดคนหนึ่งในวรรณกรรมไทย ซึ่งควรแก่การศึกษาชีวประวัติและผลงาน เขาเป็นนักเขียนที่มีชีวิตที่ค่อนข้างจะพิศดารกว่านักเขียนผู้ประสบความสำเร็จในชีวิตการประพันธ์คนอื่น ๆ ของไทย เขาถือกำเนิดในตระกูลที่สูงส่งฝ่ายบิดา คือ เจ้าอินแปง ทายาทเจ้าเมืองแพร่¹ แต่ตัวเขาต้องตกระกำลำบากมาตั้งแต่เล็ก จากความรู้ญาติชาคมิตรทำให้เขาต้องต่อสู้ดิ้นรนประกอบสัมมาอาชีพทุกอย่างที่จะเลี้ยงตัวเองให้มีชีวิตรอดไปวันหนึ่ง ๆ การได้รับการศึกษาเพียงชั้นมัธยมปีที่ 4 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในปัจจุบัน) จากโรงเรียนมัธยมวัดเทพศิรินทร์ และการที่ไม่ได้ตั้งใจจะเป็นนักเขียน แต่เมื่อได้ก้าวเข้ามาในวงการประพันธ์แล้ว "ยาขอบ" กลับเป็นนักอินทรียตัวหนึ่งในคณานต์แห่งวรรณกรรมไทย² จึงนับว่าเป็นนักเขียนที่ควรแก่การศึกษาชีวประวัติและผลงาน

ในวงการประพันธ์และนวนิยายของไทยยังขาดแคลนเรื่องราวเกี่ยวกับชีวิตและผลงานที่ศึกษาค้นคว้าอย่างลึกซึ้งและจริงจัง เกี่ยวกับนักประพันธ์ผู้ประสบความสำเร็จและเป็นผู้สร้างสรรค์ความจรโรลงใจให้แก่วรรณกรรมไทย จะมีก็แต่เพียงเรื่องราวที่

---

¹ม.จ.ศุภรวรรณดิศ ดิศกุล, "ปฏิสนธิของโชติ แพร่พันธุ์," ยาขอบอนุสรณ์ (พระนคร : สมาคมหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย จัดพิมพ์ในงานฌาปนกิจศพ นายโชติ แพร่พันธุ์ ณ เมรุวัดมกุฏกษัตริยาราม 25 พฤษภาคม 2500), หน้า 89.

²กุหลาบ สายประดิษฐ์, "ในคณานต์แห่งวรรณกรรมไทย...," ยาขอบอนุสรณ์, หน้า 79.

เขียนในทำนองแนะนำนักเขียนเท่านั้น ซึ่งทำให้ผู้วิจัยเกิดความรู้สึกว่าการเขียนไทยถูกทอดทิ้ง และไม่ได้รับความสนใจเท่าที่ควร

การศึกษาชีวประวัติของนักประพันธ์คนหนึ่งคนใดอย่างกว้างขวางลึกซึ้ง จะทำให้ผู้อ่านเข้าใจผลงานของผู้นั้นมากขึ้น ทำให้ทราบว่าเบื้องหลังของชีวิตของเขาส่งผลถึงบทประพันธ์ของเขาในคำใดและอย่างไร มีข้อเท็จจริงอันใดที่มีอิทธิพลเหนืองานประพันธ์ของเขาและใค้นำเขาไปสู่ความสำเร็จในที่สุด

นอกจากนี้ยังเป็นการช่วยให้ผู้ที่ต้องการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับผลงานของนักประพันธ์ที่อยู่ในความสนใจเฉพาะบุคคลใคร่รู้เรื่องชีวประวัติของเขาอย่างลึกซึ้ง ซึ่งมีผลสะท้อนต่อผลงานประพันธ์ ทำให้ผู้ที่ต้องการศึกษาค้นคว้าเข้าใจงานของเขามากยิ่งขึ้น

เป็นที่ยอมรับกันในวงการประพันธ์ของไทยว่า "ยาขอบ" (โชติ แพร่พันธุ์) เป็นนักประพันธ์ที่ยิ่งใหญ่ มีความสามารถดีเด่นที่สุดคนหนึ่งในระยะเวลาการเขียนหนังสือที่น้อยกว่านักเขียนผู้มีชื่อเสียงคนอื่น ๆ เขาเริ่มงานประพันธ์อย่างจริงจังใน พ.ศ. 2472 โดย กุหลาบ สายประดิษฐ์ เป็นผู้ชักนำให้เขาเขียนเรื่องสั้นประเภทตลก เบาสมอง และเป็นผู้ตั้งนามปากกา "ยาขอบ" ให้ จนกระทั่งประมาณ พ.ศ. 2496 "ยาขอบ" ก็หยุดงานเขียน เพราะมีโรคประจำตัวที่เป็นอุปสรรคต่องานเขียน คือโรคกระเพาะอาหาร โรคเบาหวาน วัณโรค และที่ร้ายแรงที่สุดคือ โรคพิษสุราเรื้อรัง³

ผลงานวรรณกรรมที่สร้างชื่อเสียงให้เขามากที่สุดคือ นวนิยายเรื่องยาว ขุนนะสิบทิศ นอกจากนวนิยายแล้ว "ยาขอบ" ยังเขียนเรื่องสั้นและบทความลงหนังสือพิมพ์ รายวันและนิตยสารรายสัปดาห์ รายปักษ์ และรายเดือน เป็นครั้งคราว ความสามารถพิเศษนอกเหนือจากงานเขียนประจำอีกอย่างหนึ่งคือ งานเขียนโฆษณาขายยาและเคมีภัณฑ์ให้กับห้างเพ็ญภาค ห้างขายยาบุญรัตเวช และร้านวิจิตโรสด

³ สัมภาษณ์ นางชลอ รั้งควร 14 กันยายน 2517.

เมื่อ "ยาขอบ" (โชติ แพร่พันธุ์) ได้ดำเนินอาชีพเป็นนักเขียนเขาก็ทำได้ดี จนกระทั่งได้รับการยกย่องให้เป็นบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ "ธงไทย" ครั้งแรก เมื่อประจำทำงานอยู่กับ เฉวียง เศรษฐทัต⁴ ต่อมา กุหลาบ สายประดิษฐ์ ก็ประจักษ์ในความสามารถในกิจการด้านหนังสือพิมพ์ของเขา จึงสนับสนุนให้ดำรงตำแหน่งบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ "สุริยา" อีกครั้งหนึ่ง เมื่ออายุเพียง 24 ปี⁵ ต่อมาเมื่อประจำอยู่ที่บริษัทไทยพาณิชย์การของ นายเทียน เหลี้ยววิวัฒน์ ซึ่งออก "สยามนิกร" ยุคแรก เขาก็ได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้ช่วยการหนังสือพิมพ์ "สยามนิกร" และได้เป็นผู้ริเริ่มออกหนังสือพิมพ์ "สยามนิกรวันจันทร์" จำหน่ายในราคาถูก เพียงราคาฉบับละ 3 สตางค์ และตั้งชื่อให้ใหม่ว่า "สยามนิกรฉบับวิวัฒน์"⁶ พ.ศ.2489 ได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งนายกสมาคมหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย⁷ และปีเดียวกันนี้ก็ได้รับเชิญให้เป็นกรรมการจัดวางหลักสูตรวิชาการหนังสือพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ร่วมกับ หม่อมเจ้ารัชฎาภิเศก โสณกุล ศาสตร์ทรง ศึกษามานนท์ พระองค์เจ้าเปรมบุรฉัตร นายจวลา สุขุมณีนท์ และหม่อมเจ้าประสมสุข สุขสวัสดิ์⁸ พ.ศ.2490 "ยาขอบ" ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการบริหารของหนังสือพิมพ์ "ประชามิตร" แทน กุหลาบ สายประดิษฐ์ ซึ่งเดินทางไปศึกษา-

⁴กุหลาบ สายประดิษฐ์, เรื่องเดิม, หน้า 72.

⁵ยาขอบ [โชติ แพร่พันธุ์], "เมื่อข้าพเจ้าขึ้นศาล," รวมอมตะนิยาย "ยาขอบ" (พระนคร : มุ่งศึกษา, ม.ป.ป.), II, หน้า 668.

⁶เวทังก์ [โกษวิฑิต มุกตเทศ], "แคว้นพิภพผู้ยากไร้แต่เพียงเรือนกาย," ยาขอบ อนุสรณ์, หน้า 133.

⁷ประกาศว่าราชการ (ผู้รวบรวม), ประวัตินักประพันธ์ (พิมพ์ครั้งที่ 2; พระนคร: แพร่พิทยา, 2516), หน้า 292.

⁸สัมภาษณ์ นายรอง ศึกษามานนท์ 27 กันยายน 2517.

ต่อที่ประเทศออสเตรเลีย⁹ และในปีเดียวกันนี้ เขาก็ตัดสินใจเข้าสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดพระนคร ตามคำชักชวนของ นายเลียง ไชยกาล¹⁰ ผลปรากฏว่า เขาไม่ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

จากชีวิตที่เหมือนเด็กกำพร้าบิดา เพราะบิดาและมารดาแยกกันอยู่ เขาต้องอยู่ในความอุปการะของมารดาเพียงผู้เดียวมาตั้งแต่เล็กจนกระทั่งเข้าศึกษาในโรงเรียนมัธยมวัดเทพศิรินทร์ และต้องไปอาศัยรมไม้ชายคาของผู้อื่นอยู่นับตั้งแต่วัยเรียน ต้องเผชิญกับความลำบากนานาประการ จนกระทั่งหนีออกจากโรงเรียนไปเผชิญชีวิตในโลกกว้างอย่างโดดเดี่ยวเมื่อมารดาสิ้นชีวิตลง โดยการไปสมัครเป็นคนเลี้ยงม้า เป็นจอกกขี่ม้าแข่ง เป็นนักวิ่งวัว รับจ้างวิ่งรอกทั่วที่ทุ่งศาลาแดง (สวนลุมพินีในปัจจุบัน) และสุดท้ายเป็นนักหนังสือพิมพ์ นักเขียน จนกระทั่งมีฐานะเป็นที่ยอมรับว่าเป็นบุคคลชั้นนำของสังคมการประพันธ์ด้วยความสามารถและปฏิภาณของตนเอง จึงทำให้ชีวประวัติของ "ยาขอบ" น่าสนใจ น่าศึกษา คนคว่าอย่างยิ่ง ผู้วิจัยจึงเลือกเขียนเรื่อง "ชีวประวัติและการประเมิณคุณค่าวรรณกรรมเรื่องสำคัญ ๆ ของ "ยาขอบ" เป็นวิทยานิพนธ์ประกอบหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ เพื่อเป็นการเผยแพร่ให้ทราบถึงความ เป็นมาของชีวิตตั้งแต่เยาว์วัยจนกระทั่งมีบทบาทที่สำคัญในวงวรรณกรรมไทยอย่างลึกซึ้งของ "ยาขอบ" โดยค้นคว้าจากหลักฐานที่เป็นที่เชื่อถือได้ และอีกประการหนึ่งก็เพื่อลดปัญหาความขาดแคลนแหล่งอ้างอิงเรื่องราวเกี่ยวกับชีวิตและผลงานนักประพันธ์ไทยของนักเรียน นิสิต นักศึกษา และผู้ที่สนใจดังกล่าวแล้วข้างต้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการทำงานวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ไว้ ดังนี้

⁹ สด กุรมะโรหิต, "37 ปีของมิตรภาพ," ยาขอบอนุสรณ์, หน้า 60.

¹⁰ สัมภาษณ์ นายสด กุรมะโรหิต 31 สิงหาคม 2517.

1. เพื่อศึกษาชีวประวัติของ "ยาขอบ" (โชติ แพร่พันธุ์) ในด้านการดำเนินชีวิต การศึกษา การงาน และการประพันธ์
2. เพื่อรวบรวมรายชื่อผลงานวรรณกรรมของ "ยาขอบ" (โชติ แพร่พันธุ์) ทั้งหมด พร้อมทั้งเขียนบรรณนิทัศน์สังเขป
3. เพื่อวิเคราะห์ผลงานวรรณกรรมที่เป็นเรื่องสั้นของ "ยาขอบ" (โชติ แพร่พันธุ์)
4. เพื่อรวบรวมและจัดข้อมูลอย่างมีหลักเกณฑ์อันจะเป็นประโยชน์แก่บรรณารักษ์ นิสิต นักศึกษา ตลอดจนผู้ที่สนใจทั่วไปที่จะศึกษาเรื่องราวของ "ยาขอบ" (โชติ แพร่พันธุ์) สืบเนื่องกันโดยตลอด

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาวิเคราะห์คุณลักษณะและประเมินคุณค่าบทประพันธ์ประเภทเรื่องสั้นของ "ยาขอบ" (โชติ แพร่พันธุ์) โดยกำหนดขอบเขตของการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ศึกษาชีวประวัติของ "ยาขอบ" (โชติ แพร่พันธุ์) ในด้านการดำเนินชีวิต การศึกษา การงาน และผลงานประพันธ์ทั้งหมด โดยจะเน้นและวิเคราะห์ผลงานประพันธ์ที่เป็นเรื่องสั้น
2. ศึกษาและวิเคราะห์คุณลักษณะผลงานวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้นในด้านต่าง ๆ 4 ด้าน คือ
  - 2.1 ด้านลักษณะการประพันธ์ (Literary Component)
  - 2.2 ด้านทัศนคติและมโนธรรม (The Attitude and Value Component)
  - 2.3 ด้านประเทืองปัญญา (Intellectual Component)
  - 2.4 ด้านลักษณะรูปแบบและคุณภาพของการพิมพ์ (Format and Typographical Design)
3. หลังจากการวิเคราะห์คุณลักษณะผลงานวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้นเท่าที่

รวบรวมมาได้ว่าแต่ละเรื่องมีคุณลักษณะอย่างไรบ้างทั้ง 4 ด้าน ดังกล่าวแล้วในข้อ 2.1-2.4 ผู้วิจัยได้ประเมินคุณค่าผลงานทั้งหมดอีกครั้งหนึ่ง เพื่อจัดระดับคุณภาพของผลงานแต่ละเรื่อง โดยใช้มาตราส่วนให้ค่าคุณลักษณะแต่ละด้าน (Rating Scale)

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย

ในการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยคิดว่าจะได้รับประโยชน์จากการวิจัย ดังนี้

1. งานวิจัยนี้เป็นการรวบรวมผลงานวรรณกรรมทั้งหมดของ "ยาขอบ" (โชติ แพร่พันธุ์) ซึ่งยังไม่เคยปรากฏว่ามีผู้ใครรวบรวมมาก่อน และวิเคราะห์คุณลักษณะผลงานวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้นของเขาโดยวิเคราะห์ตามหลักเกณฑ์การวิเคราะห์เรื่องสั้นที่จัดเข้ามาตรฐานสากล จากหนังสือตำราที่เป็นภาษาไทยและต่างประเทศ และจะได้ทราบผลจากการประเมินคุณค่าโดยใช้มาตราส่วนให้ค่าคุณลักษณะแต่ละด้าน (Rating Scale) ว่าเรื่องสั้นของ "ยาขอบ" มีคุณภาพจัดอยู่ในระดับใดบ้าง ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่บรรณารักษ์ในการพิจารณาเลือกซื้อผลงานวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้นของ "ยาขอบ" เข้าห้องสมุด
2. เป็นประโยชน์ในการศึกษาทางด้านบรรณารักษศาสตร์ และทางด้านวรรณกรรมไทย
3. ช่วยให้ผู้สนใจในชีวิตประวัติและผลงานวรรณกรรมของ "ยาขอบ" (โชติ แพร่พันธุ์) ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ค้นคว้าหาข้อมูลต่าง ๆ จากหนังสือ นิตยสาร วารสาร และหนังสือพิมพ์ เอกสารดังกล่าวได้จาก หอสมุดแห่งชาติ หอสมุดคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หอสมุดส่วนตัวของ นายเอก วิสกุล เพื่อนร่วมงานผู้ใกล้ชิดและเป็นเพื่อนที่ "ยาขอบ" รักมากที่สุด คือ นายขอบ มณีน้อย ทายาทคนเดียวของ "ยาขอบ" คือ นายมานะ แพร่พันธุ์ แล้วจัดรายชื่อบริษัททั้งหมดตามแบบแผนการลง -

บรรณานุกรมเขียนลงในบัตรขนาด 4" x 6" คอกจากนั้นก็เขียนบรรณนิทัศน์ของบทประพันธ์ทั้งหมดลงในบัตรขนาด 4" x 6" พร้อมทั้งอ่านและเก็บรวบรวมสาระของบทประพันธ์ที่จะนำมาวิเคราะห์

2. การสัมภาษณ์ สัมภาษณ์ นายมานะ แพร่พันธุ์ ทายาทคนเคี้ยวของ "ยาขอบ" และบุคคลอื่น ๆ ผู้เกี่ยวข้องกับอย่างใกล้ชิดกับเขา ดังนี้

2.1 นางชลุค แพร่พันธุ์ คู่ชีวิตคนหนึ่งของ "ยาขอบ"

2.2 นางชลอ รังควร คหบดีเนื้อคืดเจ้าของโรงพิมพ์อักษรนิติ ผู้ปลัดมัก "ยาขอบ" เสมอด้วยบุตรของตนเอง

2.3 นายขอบ มณีน้อย เพื่อนสนิทที่ "ยาขอบ" รักและไว้วางใจมากที่สุด
ในชีวิต

2.4 นายสค กูรมะโรหิต นักประพันธ์และนักหนังสือพิมพ์ที่มีชื่อเสียงคนหนึ่งของวงวรรณกรรมไทย เป็นเพื่อนร่วมชั้นเรียนของ "ยาขอบ" ที่โรงเรียนมัธยมวัดเทพศิรินทร์

2.5 นายชลอ เกกะนันท์ ผู้ร่วมอาศัยอยู่ในบ้านเดียวกันสมัยยังเป็นนักเรียนโรงเรียนมัธยมวัดเทพศิรินทร์ คือบ้านพระยาบริหารนครินทร์

2.6 ศาสตราจารย์รอง ศยามานนท์ อดีตรองอธิการบดีฝ่ายปกครองและอดีตคณบดีคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.7 ศาสตราจารย์หม่อมหลวงคุ่ย ชุมสาย อดีตคณบดีคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ อาจารย์พิเศษมหาวิทยาลัยรามคำแหง และมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผู้ซึ่งได้ชักชวนให้ "ยาขอบ" ไปพักอยู่ด้วยกันที่บ้านในขณะที่ "ยาขอบ" กำลังรอนเร่พเนจรในเขาวัว และเรียนหนังสืออยู่ชั้นเดียวกันที่โรงเรียนมัธยมวัดเทพศิรินทร์

2.8 นายเอก วิสกุล คหบดีผู้มั่งคั่ง อดีตผู้ถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์ไทยบางฉบับประมาณ พ.ศ. 2472 และเป็นนักเขียนบทความลงหนังสือพิมพ์และนิตยสารเป็นครั้งคราว

2.9 "อรวรรณ" (เลี้ยว ศรีเสวก) นักประพันธ์หญิงใหญ่ของไทย เพื่อนสนิท-

ผู้ร่วมงานคนหนึ่งที่ใช้ชีวิตเจ้าสำราญกับ "ยาขอบ"

3. การสร้างตารางวิเคราะห์คุณลักษณะและประเมินคุณค่าผลงานวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้น ในการสร้างเครื่องมือเพื่อวิเคราะห์คุณลักษณะและประเมินคุณค่า ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องสั้นสารคดี ทั้งในค่านลักษณะการประพันธ์และอื่น ๆ จากหนังสือเล่มสำคัญ ๆ ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศหลายเล่ม เช่น

- 3.1 คำบรรยายความชั้นสูงของ นายเปลื้อง ณ นคร
- 3.2 คำบรรยายวิชาการประพันธ์และหนังสือพิมพ์ของ นายเปลื้อง ณ นคร
- 3.3 วรรณกรรมไทยปัจจุบันของ นายกระแสร มาดยาภรณ์
- 3.4 วรรณกรรมไทยปัจจุบันของ นายประทีป เหมือนนิล
- 3.5 วรรณกรรมพินิจเชิงจิตวิทยาของ ศาสตราจารย์ ม.ล. ฑูย์ ชุมสาย
- 3.6 คำบรรยายความรู้ทั่วไปทางวรรณกรรมของ ศาสตราจารย์กุหลาบ

มัลลิกะมาส

- 3.7 วรรณไวทยากร ของสมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย
- 3.8 วรรณคดีและวรรณกรรมไทยปัจจุบันของ นายสุทธิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์
- 3.9 วรรณคดีและวรรณคดีวิจารณ์ของ นายวิทย์ กิระศรียานนท์
- 3.10 การเลือกหนังสือและโสศกทัศน์วัสดุของ คุณบุญจวน อินทรกำแหง
- 3.11 คู่มือบรรณารักษศาสตร์ของ นางแมนมาศ ขวลิต และ นางสิรินทร์

ขวางโชติ

- 3.12 Living with Books ของ Haines, H.E.
- 3.13 Selecting Materials for Libraries ของ Broadus, Robert N.
- 3.14 Studies in the Short Story ของ Scott, Virgil (ed.).
- 3.15 Short Story; a thematic anthology ของ Parker, Dorothy
- 3.16 "Evaluating Textbook for Elementary Social Studeis:

Criteria for the 'Seventies,' " Social Education Nichols, Arthour S. and Ochoa, Anna เป็นต้น แล้วรวบรวมหลักฐานที่กล่าวสร้างเครื่องมือวิเคราะห์ขึ้น โดยนำไปให้ครูทรงคุณวุฒิท่านต่าง ๆ หลายท่าน เช่น คณาจารย์ คณาการประพันธ์ คณาปรัชญา คณาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณาบรรณารักษศาสตร์ คณาสถิติศาสตร์ และอาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัยพิจารณาตรวจแก้ไข จนทุกฝ่ายได้ตรวจแก้ไข และเห็นพ้องต้องกันแล้วว่าเหมาะสมและถูกต้อง จึงได้นำมาเขียนใหม่ให้สมบูรณ์ เพื่อถือเป็นเกณฑ์ในการจัดทำตารางวิเคราะห์และประเมินคุณค่าเรื่องสั้นต่อไป

4. วิเคราะห์คุณลักษณะและประเมินคุณค่าผลงานวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้นของ "ยาขอบ" (โชติ แพรพพันธุ์) ในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านลักษณะการประพันธ์ (The Literary Component) ด้านทัศนคติและมโนธรรม (The Attitude and Value Component) ด้านประเพณีปัญญา (The Intellectual Component) และด้านลักษณะรูปแบบและคุณภาพของการพิมพ์ (Format and Quality of Typographical Design) พร้อมทั้งสรุปผลการวิเคราะห์และประเมินคุณค่า

5. ในการประเมินคุณค่าผลงานวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้นของ "ยาขอบ" (โชติ แพรพพันธุ์) ด้านลักษณะการประพันธ์ ด้านทัศนคติและมโนธรรม ด้านประเพณีปัญญา และด้านลักษณะรูปแบบและคุณภาพของการพิมพ์นั้น ผู้วิจัยได้กระทำอย่างรอบคอบโดยการอ่านบทวนเรื่องสั้นแต่ละเรื่อง 4-5 ครั้ง เมื่อมีข้อสงสัยเกี่ยวกับด้านลักษณะการประพันธ์ ด้านทัศนคติและมโนธรรม ด้านประเพณีปัญญา และด้านลักษณะรูปแบบและคุณภาพของการพิมพ์ ผู้วิจัยได้เรียนปรึกษาอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิคณาจารย์คณาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ คณาปรัชญา และคณาบรรณารักษศาสตร์ และยังได้เรียนปรึกษาอาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัยจนกระทั่งมั่นใจว่าถูกต้องแล้วผู้วิจัยจึงประเมินคุณค่าเรื่องสั้นนั้นตามเกณฑ์ที่ได้ตั้งขึ้น ผลของการประเมินคุณค่าผลงานวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้นของ "ยาขอบ" ทั้งหมดเท่าที่ผู้วิจัยสามารถรวบรวมมานั้นจึงเป็นที่เชื่อถือได้